



Consilia Seu Responsa Juris

Schmalzgrueber, Franz

Augusta Vindelicorum & Ratisbonae, MDCCXL

Cons. LXVII. Beneficii. ubi agitur de Dispensatione in pluralitate Beneficiorum, & de Triennali Possessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72304](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72304)

richtig, und sowohl Serenissimus Debitor, als subordinirtes Collegium Provinciale tum verbo, tum facto per num. 18. zu solcher Schuld sich bekennet, wird solche pro confessata zu halten seyn, und die beschene Abzahlung auf andere Weis müssen erwiesen werden. In Entstehung aber sothaner Prob wird per num. 26. dem Cessionario Pamphilo die exceptio solutionis factæ, oder non numeratæ pecuniæ schwärzlich opponiret mögen werden. Die prætendirende Unmöglichkeit aber absolviret zwar à culpa, & mora, nit aber ab obligatione solvendi Debitum. Wohl aber

51.

4. Wird offerwehntem Collegio wider Pamphilum zum Guten kommen Beneficium Legis Anastasianæ, also daß besagter Pamphilus nit mehr, als das mit Mævio pactirte Quantum fordern, des Überschusses aber, wie quaest. 4. per totam erwiesen worden, sowohl er, als der cedirende Mævius,

weilen beede wider besagte Legem gehandelt, verlustiget, solch Überschuss aber per dicta num. 40. & seqq. zu Nutzen Debitoris cessi gereichen.

5. Eben so wenig kan per rationes ad quaest. 5. allatas mit Zug Rechtsens von Pamphilo auf die von ihm forderende Zins, als welche für recht usurarisch zu acht seynd, angetragen werden. Bleibet also bey deme, daß Mævius, oder dessen Erben, his stantibus, allein mit der pactirte Summa sich befriedigen, Pamphilus aber allein solch Summa von dem ermeldtem Collegio, oder ab ipso Serenissimo Debitor zu erheben habe, ut ita dicat obedire legibus, hujusmodi Cessiones adeo severe prohibentibus. Und dieses ist, was, omnibus consideratis, denen Rechten, und der Äquität gemäß zu seyn erachte, doch mehr: begründeter Meynung hiemit nichts benennend.

CONSILIUM LXVII.

Circa dispensationem in pluralitate Beneficiorum.

SUMMARIUM.

1. seqq. Facti species.
6. Qui Beneficium incompatible recipit, ipso jure privatus est priore, si ante simile aliud obtinuerit: imò accedente sententiâ declaratoriâ, privaretur etiam secundo, si utrumque simul retinere vellet.
7. Procedit hoc de duobus Beneficiis curatis:
8. De duabus dignitatibus vel personatibus:
9. Item de duobus Beneficiis quibuscunque, quæ præcisam & simplicem residentiam requirunt.
10. Ut privatio primi Beneficii incurratur, debet utrumque Beneficium esse perpetuum, & quidem posterius obtentum vero titulos, pacificè, & plenè.
11. In substrato casu vacavit antea habitum Beneficium Parochiale:
12. Collatio autem secundi fuit valida.
13. Siquis plura obtinet Beneficia, inhabilis est ad aliud acquirendum absque dispensatione.
14. seqq. Ut quis per retentionem primi Beneficii, privetur etiam secundo, requiritur retentio dolosa & malitiosa.
17. Regula de triennali possessione.
18. 19. Ut quis juvetur Beneficio hujus regulæ, debet esse habilis ad possidendum Beneficium.
20. An requiratur bona fides?
21. Requiritur possessio pacifica:
22. Triennalis:
23. Non interrupta.
24. seq. Requiritur insuper titulus saltem coloratus.
26. Qui possidet Beneficium contra Decretum Concilii Tridentini, non juvatur regulæ de Triennali:
27. Saltem si sit declaratus per sententiam.
28. Si constat de titulo invalido, locum non habet dicta regula.
29. seqq. Obstat huic regulæ simonia:
32. seqq. Item si Possessor sit intrusus:
36. Vel Beneficium sit reservatum per obitum in curia.
37. seqq. Deciditur, in presenti causa locum habere regulam de triennali possessione.
41. 42. Triennalis Possessor Beneficii non potest molestari circa possessionem Beneficii:
43. Teneatur tamen ordinario inquirenti in titulum, de hoc respondere.
44. Possessori malæ fidei triennalis possessio Beneficii non confert titulum:
45. seqq. Imò etiam possessorem bonæ fidei probabiliter non reddit securum in petitorio sed solum in possessorio.
48. Ejusmodi Possessor fructus reddit suos, prout alii possessores.
49. seqq. Deciditur ultima quaestio, & tota controversia.
54. seq. Formula scribendi ad S. Penitentiarium.

FACTI

FACTI SPECIES.



Liberius, Presbyter, ex Illustrissima quadam Germaniæ Familia oriundus, per viginti omnino annos Parochiam M. cum insigni zelo, etiam grassante in loco illo lue pestiferâ, rexit. Suspiravit ille diu levamentum laborum suorum, supplicabatque identidem pro Canonatu Cathedralis Ecclesiæ, ut hoc modo à contentione laborum posset quiescere. Tandem se prodidit Decanatus insignis Ecclesiæ Collegiatæ L. in qua ille secunda post Præpositum dignitas est; ad hunc enim, cum per mortem vacasset, à Serenissimo Ecclesiæ illius Patrono nominatus, & ab Ordinario loci institutus fuit. Cum verò dubitaret ille, an revera Decanatus iste tantos afferret redditus, ut ex his ipse proportionatam statui suo, ac nobilitati sustentatione habere possit summo Pontifici, Benedicto XIII. Sanct. mem. supplicari fecit, ut Parochiâ M. unâ cum Decanatu prædicto retinere liberè, & licitè valeat.

2. Annuit supplicationi Sanctissimus per Bullam 9. Cal. April. 1728. emanatam, in qua, postquam declaravit, Provisionem prædictam de Decanatu in memorata Ecclesia Collegiata, eò quod Liberius tempore provisionis huiusmodi Parochialem Ecclesiam M. - - - obtineret, prout adhuc obtinet de presenti - - - viribus non subsistere, sed Decanatum huiusmodi adhuc per obitum prioris possessoris vacare ad præsens, nihilominus ex speciali Apostolica gratia Magistro Anselmo Dandino in utraque Signatura Apostolica Referendario, & antiquiori Canonico Ecclesiæ F. & Officiali (seu Vicario Generali) Episcopi dictæ Diocesis, per hac Apostolica scripta mandavit, quatenus - - huiusmodi Decanatum, cum annexis omnibus juribus, & pertinentiis suis eidem Liberio conferre, & assignare curent, inducentes per se, vel alium, seu alios eundem Liberium, vel Procuratorem suum ejus nomine in corporalem possessionem dicti Decanatus, ac annexorum jurium, & pertinentiarum insuper facientes eundem Liberium ad Decanatum huiusmodi admitti, sibi que de illius, ac annexorum eorundem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integrè responderi &c.

3. Simul verò in iisdem literis Sanctissimus cum eodem Liberio dispensat, ut unâ cum Decanatu prædicto - - Parochialem Ecclesiam M. quam de presenti obtinet, deputato tamen illi interim Vicario idoneo cum assignatione salarii arbitrio Ordinarii, qui curam animarum Parochianorum dictæ Parochialis Ecclesiæ exerceat, ad quinquennium proximum tantum, attentâ tenuitate reddituum dicti Decanatus, retinere liberè, & licitè valeat, ita tamen,

ut interim Decanatus huiusmodi, ac Parochialis Ecclesia prædicta debitis propterea non fruantur obsequiis, sed eorum congruè supportentur onera consuetæ. Voluit autem ad extremum Sanctissimus, ut Liberius, finito quinquennio huiusmodi dictam Parochialem Ecclesiam in manibus Romani Pontificis pro tempore existentis tantum liberè cum specifica mentione præsentis voluntatis, nec alias dimittere omnino teneatur; alioquin tam dicta Parochialis Ecclesia, quam Decanatus huiusmodi vacent eo ipso, ita, ut de illa, & illo per Sedem Apostolicam tantum disponi possit.

4. Bulla hæc Pontificia tum primùm in manus supplicantis venit, cum ad terminum suum pergeret tempus, ad quod Celsissimus Ordinarius ex singulari erga Liberium gratiâ distulit Parochum novum, à se jam nominatum, in possessionem mittere. Ne ergo hoc fieret, statim altero die, postquam advenit, Bulla hæc Celsissimo loci Ordinario transmissa fuit, qui illam ad examen tradidit Parocho noviter constituto. Hic, non intelligens tenorem Bullæ quoad irritationem provisionis ad Decanatum, litem movere Liberio cœpit, in qua tamen hic, licet ad longum satis tempus protracta fuerit, tandem victor evasit. Hinc iste Bullam repetiit ab Ordinario memorato, qui etiam eandem remisit, cum addito, moris quidem alias non esse, ut Bullæ Pontificiæ extradantur supplicanti, quia tamen illius executio commissa fuit Ordinario Diocesis F. se eandem restituere.

5. Dum hæc fiunt, moritur Reverendissimus, & Excellentissimus Dominus de Z. Canonicus antiquior Ecclesiæ Cathedralis F. & Officialis, seu Vicarius Generalis Reverendissimi Capituli, cui juxta num. 2. commissa fuerat executio dictæ Bullæ. Successit eidem in Officio Reverendissimus Dominus L. B. de W. qui à tertio interrogatus, num Bullam hanc, cujus, ut dictum est, executio Domino de Z. tanquam Vicario Episcopi commissa fuit, exequi dignaretur, si eidem communicata fuisset, respondit negativè. Obitum Reverendissimi de Z. secuta est mors Benedicti XIII. Sanct. mem. Et hac ratione evenit, ut Bulla ista nulli Episcopo, aut Officiali, huius unquam exhibita pro executione fuerit, sicque etiam non est facta nova institutio in Decanatu, quam tamen Pontifex in Bullâ citata expressè requisivit: quo tamen non obstante, Liberius tam redditus Decanatus, quam Parochiales semper percepit. Hac specie facti positâ,

QUÆRITURI

An collatio Decanatus in Ecclesia Collegiata L. facta Liberio ab Ordinario ad præsentationem Patroni, sit ideo præcisè invalida, quod ille cum Beneficio Parochiali M. sit incompatibilis?

Re:

6. Responsio ad quæstionem hanc sequitur ex dispositione constitutionis

Extrav. incipit execrabilis. Joann. XXII.

¶. qui verò de prab. & dignit.

ubi statuitur, quòd is, qui beneficium Curatum, dignitatem, vel personatum receperit, si antè simile aliud obtinuerit, postquam secundum pacificè possederit, vel possidere potuisset, si voluisset, prius obtento ipso jure privatus sit: & simul præcipitur, ut illud sine mora in manibus Ordinariorum dimittat; alioquin ipso jure privandum etiam secundo, & non tantum ad SS. Ordines suscipiendos, sed etiam ad obtinendum quodcunque beneficium Ecclesiasticum inhabilem fore: additur præterea, ipsa beneficia sic dimissa, quæcumque illa sint, reservari Papæ, & Sedis Apostolicæ dispositioni, ita, ut, si quis de illis quavis auctoritate, vel quocunque modo disponere attentet, illud irritum sit. Quod ultimum confirmavit etiam

Sacr. synod. Trid. sess. 7. c. 4. de reform.

ut proinde defacto is, qui ejusmodi duas dignitates, personatus, aut beneficia curata retinere simul præsumeret, ipso jure non tantum primo, sed etiam secundo, scilicet posterius obtento excideret. Ubi tamen distinguendum est inter vacationem primi, & secundi beneficii; nam, quamvis utrumque ipso jure vacet secundum tamen ante sententiam declaratoriam dimittere non est necesse, sed, etsi ejus titulus sit amissus, possessio tamen retineri potest, donec quis, causâ cognitâ, per sententiâ privatus beneficio illo declaratur.

Gloss. inc. licet 28. ¶. te non vocato. de prab. in 6. Less. l. 2. de just. c. 34. n. 143.

Wiestner tit. cit. n. 190.

Ratio est, quia vacatio primi beneficii introducta est ob impossibilitatē, secundi autem in pœnam retentionis indebitæ; pœna autem ante sententiam declaratoriam, etsi jure lata, non incurritur.

Sed neque quæcumque incompatibilitas inducit vacationem primi beneficii ipso jure; nam aliqua incompatibilitas inducit vacationē primi absque ulla alia sententia judicis: alia, ut vacationem inducat, opus habet sententiâ, quæ mandet alterutri renuntiari. De priori genere sunt imò duo beneficia curata juxta textum

c. cum singula 32. de prab. in 6. Clem. 3. & Extrav. execrabilis. §. qui verò cit. eod. Trid. dict. c. 4.

Et ratio est, quia electus ad curam animarum tenetur per seipsum deservire, & non per Vicarium, cum videatur electa industria personæ, sed impossibile est uno, eodemque tempore in diversis Ecclesiis residere, ergo &c.

Quarant. Summ. Bullar. V. resignatio.

8. 2. De eodem genere sunt duæ dignitates,

& personatus, ita, ut habens unam dignitatem, vel personatum, si aliam dignitatem, vel personatum obtineat, perdat primam ipso jure per possessionem secundæ. Patet ex

c. de multa 28. de prab. & Extrav. execrabilis cit. tit. eod. quibus adde c. consuetudinem 1. de consuet. in 6.

ubi consuetudo, ut quis duas dignitates, vel personatus simul absque Apostolica dispensatione obtineat, tanquam corruptela, sacris inimica Canonibus, aperte damnatur. Ratio est: vel enim duæ hæ dignitates, & personatus sunt in eadem Ecclesia, vel in diversis. Si in eadem Ecclesia, ipsa Ecclesia fraudaretur Ministerio unius Beneficiati, & sic diminueretur cultus Divinus contra

c. ex parte 12. de constit.

si in diversis, habens duas dignitates, vel personatus, vindicaret sibi stipendia duorum contra

c. quia nonnulli 3. de Cler. non resid.

& sequeretur inæqualitas, scilicet, quòd aliquis quidem esuriat, alius autem ebrius sit.

3. Similem incompatibilitatem, ut primum beneficium vacet ipso jure per affecutionem secundi, juxta

Hojed. tract. de pluralit. benef. c. 9. n. 5. & c. 11. in fin. Zech. de benef. & pens. Eccl. c. 5. n. 4. Gutier. cons. 10. n. 3. &

4. cum aliis

inducunt duo beneficia quæcumque, etiam simplicia, residentiam requirentia: quod tamen negant alii graves DD. cum

Rota divers. p. 1. dec. 484. & alibi apud Garc. de benef. p. 11. c. 5. n. 83. & seqq.

Utrique sententiæ dandum videtur aliquid, & ambæ inter se componendæ ope distinctionis, quæ utuntur

Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 15. n. 19. ¶. intellige tamen, & Garc. l. cit. n. 86. qui sic declaratum fuisse à S. Congr. asserit.

Vel enim dicta duo Beneficia requirunt præcisam, & simplicem residentiam, vel tantum causativam fructuum. Si prius, vacat primum per affecutionem secundi; secus, si posterius. Adeoque incompatibilitatem ad effectum, ut primum vacet per affecutionem secundi, inducunt 1. duo Canonicatus, vel Canonicatus cum Parochiali, aut cum portione, ut l. cit. declaratum fuisse à S. Congr. testantur Gonz. & Garc. 2. duæ Capellanix requirentes residentiam, vel Capellania cum Beneficio curato, Canonicatu, vel Portione, aut quovis alio residentiam requirente, prout decisum est in

Toletana Capellanix 15. Dec. 1591. coram Pampil. & alibi

testibus iisdem Gonz. & Garc. l. cit. 3. simili modo incompatibilis est portio cum Archi-

Archipresbyteratu, habente curam jurisdictionalem, ut resolutum est in

Concensi Archipresbyteratus de Hueta 17. Maij 1593. coram Pennia apud Garc. l. cit. n. 89.

4. idem dicendum, si Canonicatus concurrat cum Beneficio curato, vel alio habente præcisam Residentiam, etiam si Canonicatus ex statutis Ecclesiæ non requirat continuam Residentiam, vel in eo Canonicus deservire possit per substitutum, prout decisum fuisse per Rotam, testatur.

Garc. l. cit. n. 90.

5. Eadem est ratio, si concurrat dignitas cum Officio, ut habetur

c. consuetudinem 1. de consuet. in 6.

10. Plura autem requiruntur, ut per alsecutionem secundi Beneficii amittatur primum. Nam 1. utrumque Beneficium debet esse perpetuum, saltem apudtudine, ut sunt etiam Beneficia manualia, seu ad nutum amovibilia; cum enim dentur in titulum, inducunt incompatibilitatem, quæ non inducitur per Officia, seu dignitates, solum ad tempus concessas.

Garc. l. cit. n. 181.

ubi testatur, ita fuisse decisa à Rota, & sic communiter sentire DD. 2. posterius Beneficium debet fuisse obtentum vero titulo; nam, si quis bona fide obtineat secundum Beneficium, credens, iusto titulo ad id ius sibi quæsitum esse, quod revera non est, non vacat primum, sed illud obtinens, detecto errore, potest secundum relinquere, & absque novo titulo ad primum redire, ut ex textu *c. si Beneficia* 20. de Prab. in 6. arguit

Navar. conf. 31. n. 3. de Prab. & habetur apud Quarant. V. Beneficiorum resignatio. V. nona causa, circa princ.

Aliter dicendum, si secundum Beneficium acquisitum sit vero titulo; nam per hujus alsecutionem, si in hoc gradu incompatibilitatis sit, ut bene notant

Gemin. & Franc. in c. si tibi de præbend. in 6. relati à. Seraph. decis. 953. n. 3.

ita vacare dicitur primum Beneficium, ut nec etiam dimitti possit secundum ad finem recuperandi primum. 3. secundum Beneficium debet acquisitum fuisse pacifice, ita, ut acquirens illud actu possideat, vel saltem per ipsum stet, quò minus possessionem illius acquirat, ut cum communi iterum notat

Garc. l. cit. n. 100. ubi testatur, sic pluries fuisse decisa.

Et quidem 4. hæc possessio non debet esse pacifica solum de facto, sed etiam de jure, i. e. non litigiosa, & sine controversia, ac molestia, etiam extrajudiciali.

Hojed. de plural. Benef. c. 13. n. 80.

Parisi. de Resign. l. 3. q. 1. n. 130.

R. P. Schmalzgrueber Consilia.

Mascard. de probat. concl. 183. n. 40.
Seraph. decis. 997. Garc. l. cit. n. 105.
& seqq. ubi plures ad id adducit DD. & Rotæ Decisiones.

Ratio est, quia alioquin talis Beneficiarius bis puniretur, scilicet amissione prioris Beneficii, & periculo etiam amittendi posterius propter litis, & possessionis ambiguitatem aleam. 5. hæc pacifica possessio secundi Beneficii ad inducendam vacationem primi debet esse non solum possessio quoad titulum, seu exercitium Curæ, vel Officii annexi Beneficio, sed etiam bonorum & fructuum Beneficii, vel saltem majoris partis illorum; nam, si cum Beneficio secundo non possunt haberi fructus, vel pars major illorum, quia ad alium pertinent, non vacat primum ex dispositione

c. si tibi absenti 17. de Prab. in 6.

Ratio est, quia talis non censetur plenè, & perfectè obtinere alterum Beneficium, igitur primi vacatio eò usque manebit suspensa, dum Beneficiarius ex secundo Beneficio fructus, saltem ex parte majoris, accipiat.

Ex hæcenus deductis in ordine ad questionem num. 6. propositam sequitur

II.

Deciditur questio.

quòd in hypotheli, quæ poneretur Decanatus insignis Ecclesiæ Collegiatæ L. valide concessus Liberio, ita, ut titulum in eo verum acquisiverit, captà ab illo hujus dignitatis fructifera possessione, Parochiale Beneficium in loco M. vacaverit ipso jure, & propterea illud sine mora dimittendum fuisset in manibus Ordinarii, cujus jurisdictioni istud subest, nisi Liberius sollicitasset apud sedem Apostolicam pro ejus retentione simul cum Decanatu prædicto; sunt enim juxta prædicta, Beneficia, requirentia Residentiam præcisam & simplicem, quæ pro tali naturæ sunt, ut posteriore pacifice & fructuose in titulum verum possesso, prius obtentum sine autoritate Apostolica retineri simul non possit.

Sequitur 2. non apparere causam, ob quam collatio Decanatus Collegiatæ Ecclesiæ L. in personam Liberii primitus facta, viribus non subsisterit; fuit enim primò tum, quando collatus fuit Liberio Beneficium, actu per mortem prioris possessoris vacans, non affectum, non reservatum sedi Apostolicæ. 2. ad hunc Decanatum Liberius fuit nominatus ab eo, cui jus nominandi ad illum indubitato competit; item, præsentatà hac nominatione, fuit institutus ab Ordinario. 3. nullum apparet impedimentum in persona ipsius Liberii, quod collationem irritam faciat, sed potius singularia merita, quæ sibi fecit, dum per annos viginti tantà sollicitudine, etiam pestis tempore, curam pastorem exercuit, & præmio dignum se fecit. 4. non videtur etiam aliquid in-

12.

(Ecce)

ter.

tercessisse in modo, quo collatio hæc ei facta est, ut inde hujus nullitas colligi possit; nam, quod ipsi, antecessenter jam possidenti Beneficium Parochiale consequenter incompatible, collatus sit hic Decanatus, non vitare potuit collationem, sed imposuit solum necessitatem dimittendi Beneficium Parochiale post adeptam pacificam, & fructiferam possessionem Decanatus, quippe postquam illud ipso jure vacare cepisset, nisi dispensationem impetrasset Liberius.

13. Neque huic responsioni obest dispositio Gregorii X. qui, ut refertur

c. Ordinarii 3. §. in conferendis, de Offic. Ordin. in 6.

prohibuit Ordinariis, ne Personatum, dignitatem vel aliud Beneficium, curam habens animarum, alicui, plura similia obtinenti, ante conferre præsumant, quam eis super obtentis dispensatio evidenter sufficiens ostendatur; & hac etiam ostensa, voluit, ita demum ad collationem procedi, si appareat per eandem, quod is, cui est collatio facienda, hujusmodi personatum, dignitatem, vel Beneficium retinere valeat cum obtentis, vel si ea, qua sic obtinet, libere, ac sponte resignet. additque clausulam irritantem in fine, ibi, aliter autem de personatibus, dignitatibus, & beneficiis talibus facta collatio, nullius penitus sit momenti. Non, inquam, dispositio *c. cit.* obest valori collationis Decanatus in præsentis casu; nam textus iste loquitur expressè de illo, qui ante obtinebat plura Beneficia, quod est contra jus commune, & habentem illa reddit in habilem ad aliud Beneficium obtinendum, nisi ex dispensatione: ideoque collatio ulterioris cujusdam Beneficii non tenet, nisi is, qui obtinere hoc cupit, renuntiet prioribus. Contra verò in casu præsentis Liberius ante collationem Decanatus tantum habuit unum Beneficium, scilicet Parochiale M. ubi procedit dispositio

c. de multa 28. de Prab.

juxta quod per adeptionem secundi Beneficii similis, & incompatible cum priore ipso jure vacat primum, sed collatio secundi valet. Ita post

Gloss. fin. in *c. Ordinarii cit.* & Ancharan. *ibid.* in *Oppos. 2.* monet Pirhing ad tit. de *Offic. Ord. n. 64. not. 4.*

qui disparitatem dat; quia unum Beneficium obtinere est de jure communi, plura autem obtinere est contra jus commune, & secundum jus speciale, seu privilegium, aut dispensationem. facilius autem tollitur, quod competit alicui ex jure speciali, seu privilegio, aut dispensatione, quam quod ex jure communi.

14. Unicum, quod valori collationis, seu institutionis in Decanatum, factæ in persona Liberii, opponi posse videtur, esse apparet, quod idem Liberius, obtenta dicti Decanatus possessione, adhuc reti-

nuerit prius habitum Beneficium Parochiale, & perrexerit fructus ejusdem percipere, in quo casu juxta Tridentinum *num. 6.* allegatum retinens primum Beneficium, quo privatus fuerat per afflictionem secundi incompatible, in poenam hujusmodi retentionis amittit etiam secundum. Verum ex eodem Tridentini textu convincitur, poenam istam in casu substracto non tangere ipsum Liberium; nam, ut bene notat

Garc. de *Benef. p. 11. c. 5. n. 95. & seqq.*

ad poenam privationis hujusmodi incurrendam juxta idem Tridentinum requiritur, ut provisorius secundo incompatible Beneficio retineat primum dolose, seu malitiose, saltem ex culpa lata: id quod per verba Concilii, ibi retinere præsumperit, ex

l. quod Nerva 32. ff. Deposit.

colligit idem Garc. *l. cit. n. 97.* Imò aliqui apud eundem ad effectum, ut provisorius tali casu privetur etiam secundo, requirunt monitionem, vel saltem, ut primum retinuerit usque ad litem contestationem. Sed hanc opinionem rejicit memoratus Garc. *n. 99.* dicens, sufficere, quod post obtentam pacificam, & fructiferam possessionem secundi retineat primum, quod scit, vel scire debet vacasse per afflictionem secundi; additque, hanc poenam Conciliarem incurri etiam per solam retentionem de facto sine perceptione fructuum ex primo beneficio, cum Concilium sit contentum solâ retentione.

Quiquid autem sit de secundo hoc aliquorum requisito, à poena amittendi etiam Decanatum, cum quo retinuit Parochiam prius habitam, videtur Liberium excusare requisitum primum; neque enim dolose, vel malitiose censetur agere, qui ex causa justa dispensationem petit in lege. Hoc fecit Liberius, dum, sciens, de jure alias vacaturam fuisse Parochiam ante à se possessam, ex causa obtinendæ pro statu suo decentis sustentationis, sed Apostolicæ pro dispensatione ad eam cum Decanatu retinendam supplicavit. Non videtur autem ad dispensationem hanc obtinendam idoneum fuisse medium renuntiare prius dictæ Parochiæ, ut dein dispensative retineri posset; nam duo ista pugnantia dicunt. Merito igitur, & licite eâ intentione illam retinuit, fructusque ejusdem percepit, atque adeo, tanquam nihil delinquens, jacturam Decanatus, quæ poena fuisset illicitæ retentionis Parochiæ prius habitæ, non incurrit.

Proinde, dum in literis Apostolicis de super emanatis dictum est, quod provisorio de Decanatu quæstionis propterea, quod Liberius tempore provisionis hujusmodi Parochialem Ecclesiam M. obtinuerit, viribus non subsistat, ipseque Decanatus adhuc per ob-

etiam prioris possessoris vacaverit, & ideo ipse Liberius in dicti Decanatus, & Jurium ejus possessionem de novo induci jubetur, hæc nova provisio vel ad cautelam duntaxat, ut sæpe contingit, imperatur, vel ob aliud vitium latens cassata fuit: super quo dubio declaratio à S. Dataria Romana merito peti potuisset.

QUÆRITUR II.

Utrum, si quocunque tandem ex vitio provisio hæc fuisset nulla, Liberius tamen hoc casu juvetur regulâ de Triennali?

17. **R**egula de triennali possessione est inter Regulas Cancellariæ Apostolicæ. 36. In hac Pontifex statuit, & ordinavit, quod, si quis quacunque beneficia Ecclesiastica qualiacunque, absque Simoniaci ingressu, ex quovis titulo, Apostolica, vel ordinariâ collatione, aut electione, electionis confirmatione, seu presentatione, & institutione illorum, ad quos beneficiorum hujusmodi collatio, provisio, electio, & presentatio, seu quavis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit (dummodo in Beneficiis hujusmodi, si dispositioni Apostolica ex reservatione generali, in corpore juris clausa, reservata fuerint, se non intruserit) super eisdem beneficiis taliter possessis molestari nequeat, nec non impetrationes qualibet, de beneficiis ipsis sic possessis factas, irritas, & inanes censeri debere decrevit, antiquas lites, super illis motas, penitus extinguendo.

18. **U**t quis gaudeat beneficio hujus regulæ, requiruntur tam multe conditiones, ut Card. de Luca de benef. disc. 91. aliquoties repetat, rarum esse casum, in quo possessor beneficio hujus tantum regulæ juvetur. Præcipuæ sunt sequentes.

Imò, requiritur, ut, qui juvari vult beneficio hujus regulæ, sit habilis ad possidendum, vel detinendum beneficium. Inhabiles autem certò sunt Laici, conjugati, bigami; quia non tantum non possunt consequi beneficium, sed neque præhabitu retinere.

Sanch. lib. 2. conf. 1. D. 31. n. 21. reliquos omnes, non expressè exclusos per regulam, illâ juvari cum Navar. Gom. Sanch. Chokier, & aliis existimant.

Palao tract. 13. D. 2. p. 33. n. 9. Card. de Luca disc. 91. cit. n. 3. quia, quamvis sint incapaces veri tituli, tamen non sunt omnino incapaces beneficii, cum habere possint titulum coloratum, quasi possessionem &c. Hinc allegati DD. cum

Dian. p. 11. tract. 5. ref. 3. volunt, hac regulâ juvari omnes illos, qui etiam ex parte personæ ipso jure sunt inhabiles.

R. P. Schmalzgrueber Consilia.

habiles ex pœna, Censurâ, irregularitate &c. eò quod vi hujus regulæ censetur fieri dispensatio, vel tolli impedimentum in ordine ad tale beneficium triennio possidendum. Et in specie juxta Gomez, Sanchez, Chokier juvantur imò illegitimi, & spurii. 2. Irregulares, suspensi, excommunicati, & ut addit Soto, etiam hæretici, donec spoliuntur. 3. Non promoti intra tempus ad ordinem debitum. Paris. Chokier. 4. Non habentes gradum requisitum, non dispensati ad tale beneficium, carentes ætate debita. 5. Possidentes duo curata, aut alia duo incompatibilia. Paris. Rebuff, Gomez. 6. Qui per sub vel obreptionem obtinuit beneficium, dummodo pergat possidere, ut cum aliis

Dian. ref. 4. loc. cit. q. 3. docet. 7. Is, qui beneficio privatus erat ipso jure, dummodo & ipse possessionem continuet.

Leuren. for. benef. p. 2. q. 860. Contradicunt quoad hæreticos Rebuff. Chokier. & ipse Sanchez; quia hæretici incapaces sunt possessionis, & omni beneficio, & auxilio juris carent.

c. si adversus 11. de hæret. Item quoad eos, qui ex parte personæ ipso jure sunt incapaces, saltem si impedimentum duret etiam post triennium.

Lug. de just. D. 7. n. 110. Et propterea alii à beneficio hujus regulæ excludunt etiam spurios, infames, irregulares, suspensos, excommunicatos &c. solumque ex vi hujus regulæ defendi ajunt possessorem habilem, & aptum ad beneficia obtinenda. Rationem dant, quia impedimentum Canonicum obstat beneficii receptioni, & collationem annullat. igitur ista, stante tali impedimento, manebit nulla, nullumque concedet Titulum. Dixi autem, stante tali impedimento; potest enim successu temporis tolli hæc inhabilitas: & idcirco, istâ sublatâ, plures docent, triennalem possessionem titulum tali casu conferre; quia est possessio cum titulo colorato, continuata per tempus ad præscribendum sufficiens. Contrarium tamen sentit

Palao tract. 13. D. 2. p. 33. n. 3. & apud hunc Cosmas Pragm. Sanct. tit. de pacif. possess. V. triennio, & V. molestari. Covar. reg. possessor. p. 2. §. 10. n. 10. concl. 6. & 7. Azor sibi non constans p. 2. lib. 7. c. 35. q. 3.

cum quibus cit. Palao dicit, tali possessione titulum non acquiri; quia regula de triennali solum prohibet, ne possessor triennalis pacificus molestetur, quod optimè fieri potest, etiamsi ipse, cognito vitio possessionis, & provisionis suæ, teneatur dimittere beneficium, aut dispensationem impetrare. Ratio est, quia beneficii titulus aliter, quam Canonica institutione acquiri non potest.

(Ecc 2)

6. 88

c. ex frequentibus 3. de instit. & c. beneficium 1. de R. J. in 6.

igitur prescriptione acquiri non potest, consequenter triennalis possessio titulum non concedit. Adde, quia, si triennalis possessio concederet titulum, & securum in conscientia redderet possessorem, Ordinarius à triennali Possessore non posset exigere titulum, eumque examinationi subicere; cum tamen contrarium multis probetur, quos refert

Covar. l. cit. n. 20. concl. 8.

20.

2. Requiritur bona fides, ut habet communis DD. & inter hos

Rebuff. de Pacif. possess. n. 28. Navar.

lib. 3. conf. 41. in fin. de prabend. edit. 1.

& conf. 2. in fin. de Paroch. edit. 2.

Sanch. lib. 7. c. 29. n. 91, & l. 2. conf.

1. D. 31. n. 20.

qui putant, sine hac Possessorem triennalem non posse adversus contradicentes excipere, ex ratione, quia cum mala fide non datur prescriptio. Alii verius esse existimant, bonam fidem non requiri. Ita

Gomez ad Reg. de Trienn. q. 42.

Covar. n. 10. cit. concl. 4. Pal. dict.

p. 33. n. 10. Leuren. p. 2. for. be-

nef. q. 857. cum Emman. Sa, Ton-

duet. Chokier &c.

Ratio est, quia ex vi triennalis possessionis non prescribitur titulus in beneficio, ut dictum est num. praec. & latius examinabitur num. 44. & tribus seqq. sed prohibetur duntaxat possidentis molestatio, & beneficii impetratio. Hic autem effectus obtineri non poterit, si regula hæc duntaxat faveat bonæ fidei possessoribus; nam impetrans beneficium contra triennalem possessorem objicere posset huic, ipsum carere bonâ fide, id quod facile probare posset, probando, eum contra juris ordinem beneficium possidere. Accedit, quia lites, quas ex uno capite hæc regula evitare contendit, ex alio novas misceret; nam, si hæc regula solum prodesset bonæ fidei possessoribus, necessariò possessor deberet probare, bonæ fidei possessorem se esse, sicut probare debet triennalem possessionem, ut se defendat. Cum autem difficillimum sit bonam fidem probare, præcipue quando beneficium quis possidet contra juris Ordinem, lites ne utique evirabuntur, sed una necetur ex alia. Neque per hoc, quod regula hæc possessorem malæ fidei defendat, Pontifex favere intendit peccantibus, sed solum intendit favere Reipublicæ, lites ab ea removendo, esto, per accidens inde sequatur favor aliquis malæ fidei possessori. Alii cum

Dicast. de just. lib. 2. tract. 1. D. 1. à n.

151. la Croix lib. 4. n. 695.

quæstionem hanc mediâ distinctione resolvunt, dicendo, bonam fidem non requiri

ad possessorem triennalem tuendum pro foro externo; nam hoc modo jam obtinetur finis hujus regulæ supra relatus: requiri autem ad prescribendum jus pro foro interno, sicut ad alias prescriptiones ordinarias: de quo infra num. 45.

3. Requiritur possessio. Et hæc quidem imò debet esse pacifica. Ut verò talis esse dicatur, sufficit, quod sine lite jam præterierit triennium, quamvis ante illud fuerit possidenti mota lis; quia hæc regula est ad extinguendas lites intenta.

Lotter. lib. 2. q. 53. n. 19.

Idem dicendum etiam de contradictione extrajudiciali; nam etiam, si contradictio extrajudicialis, ante coepta, per triennium fuerit intermissa, possidenti prodest hæc regula, ut cum Burato, Tonduto, & aliis monent

Leuren. p. 2. q. 855. la Croix l. cit. n. 696.

Sed nec omnis lis, etiam intra triennium mota, possessori triennali beneficium hujus regulæ universim tollit; sed attendenda est persona illius, qui litem movet. Hinc, quamvis Titius forte ante absolutum triennium moverit litem Cajo, tamen isti triennium currit contra alios, respectu quorum ille manet Possessor pacificus.

Ita Gloss. Sanch. Rebell. Tondut. quos citat, & sequitur

la Croix n. 696. cit.

Ulterius addo, hæc possessio debet esse triennalis: & quidem ille ipse, qui vi possessionis ejusmodi gaudere vult favore hujus regulæ, debet beneficium habuisse per triennium; nec enim tempus, à prædecessore inchoatum, & v. g. per biennium continuata ab eo possessio uniri potest cum tempore possessionis, quam Successor continuat, ad eum finem, ut huic illud profit, & tutum eundem reddat, licet ille possessionem Antecessoris continuat per tertium annum, & sic triennium compleat in sua persona.

Azor. p. 2. lib. 7. c. 35. q. 4. Palao tract.

13. D. 2. p. 33. n. 8. Chokier ad

Reg. de Triennali. n. 85. §. sed an

titulus coloratus. la Croix l. cit. n.

697.

Licet enim in prescriptione, & usucapione rerum civilium, & profanarum possessio Antecessoris Successori adjudicetur, illique profit, ac si ab ipso haberetur.

l. Pomponius 13. ff. de acquir. vel amit.

possess. l. id tempus 14. ff. de usurp. & usu-

cap.

Aliter tamen res se habet in beneficiorum possessione; nusquam enim cautum in jure est hanc fictione juris continuationem deservire Successori. Et ratio est, quia tituli beneficiorum omnino irregulares sunt, & in his nulla cadit successio juris, vel facti, sed cello, vel decesso Beneficiato, Titulus extinguitur: consequenter ipsa etiam pos-

possessio, quæ illi accessoria est, extinguere debet, ut adeo possessio unius alterum juvare nequeat. Si tamen Prædecessor per triennium pacifice possedit beneficium, per ea, quæ cum Lopez, Mascardo, & aliis docet

Garc. p. 11. de benef. c. 1. n. 12.

Successor non tenetur amplius justificare titulum, & ideo iste per hanc regulam defendetur contra molestantes. Putat autem

Dian. p. 9. tract. 9. ref. 69. q. 5.

cum Rebuffo, Ripa, Sanchez, de Luca, sufficere, si ultimus dies triennii sit inceptus.

23. Denique 3. possessio hæc non debet esse interrupta. Si tamen quis per annum pacifice beneficium quoddam possedit de in vero vi, vel metu, in viro constantem cadente, coactus, illud resignavit, & postquam per actionem quod meritis causa restitutionem in integrum obtinuit, illud per alios duos annos pacifice possedit, gaudebit ille beneficio hujus regulæ, ac si possessione non fuisset interrupta; quia, quando quis pristino juri restituitur, in illud ex toto redit.

1. quod si minor. 24. §. restitutio 4. ff. de minor. & post Rebuff. Paris. & alios
Leuren. for. benef. p. 3. q. 703. n. 3. la Croix l. 4. n. 698.

24. 4. Requiritur titulus saltem coloratus, seu talis, qui apparet, seu probabiliter videri potest esse justus. Talis est, si collatio beneficii facta sit ab eo, qui potestatem habet illud beneficium conferendi, licet nunc adfuerit impedimentum validæ provisionis

Sanch. lib. 2. conf. 1. D. 31. la Croix lib. 4. n. 708.

Imò talem dici posse, ubicunque non inducitur privatio ipso jure, etiam si defectus addit in conferente, existimant

Lop. alleg. 16. n. 2. & 3. & alleg. 103. n. 2. Chokier in Reg. pras. n. 89. prop. fin.

25. Ut verò ex vi tituli colorati possit favere hæc regula, debet imò titulus iste esse vel verè probatus, vel præsumptivè allegatus, ut si quis per decem annos beneficium possederit.

la Croix l. cit. n. 699.

nam, possessione tali habitâ, ut putat Tondutus, allegari potest quicumque alius melior titulus, de cætero facile obtinibilis, putâ dispensationis concessæ. Imò ad præsumendum titulum sufficit sola possessio triennalis, si Episcopi omni anno visitent; quia non est præsumendum, quòd tanto tempore toleraturi fuissent intrusum, ut monent

Innoc. Dec. Ferrat. Pontan. Paris. Lotter. &c.

Et tunc præsumitur non tantum dispensatio, sed etiam publicatio resignationis.

Leur. p. 2. q. 853. & 854. la Croix n. 699. cit. Præterea 2. probari debet, quod beneficium fuerit possessum ex vi talis tituli; nam, si ex vi talis tituli beneficium non possedit, possessorem non juvat ejusmodi titulus.

Card. de Luca de benef. disc. 91. n. 14. la Croix l. cit.

Denique 3. toto triennio talis titulus debuit mansisse coloratus; nam si titulus coloratus transiit in non coloratum, ut fit, quando Possessor triennalis pro colore suæ possessionis allegavit titulum resignationis, & successu temporis intra triennium constet, hoc titulo illum non possedisse beneficium, regula hæc illum rursus non juvat, ut cum Rebuffo, Gomez, & aliis notant

Sanch. D. 31. n. 10. la Croix n. 699. cit.

in quo tamen casu, si neget Possessor, titulum coloratum finem habere, ut post

Gomez in hanc regulam q. 43. cum communi notat Chokier n. 89. cit.

istud non per Possessorem, sed per actorem probandum est.

26. Istò requiritur, ut beneficium non possideat contra Decreta Concilii Tridentini, uti est imò. ut non habeantur plura beneficia incompatibilia. sess. 7. c. 4. 2. ut habeatur unicum competens ad sustentationem. sess. 14. c. 17. 3. ut filius Clerici non habeat beneficium in Ecclesia, ubi Pater ejus habet, vel habuit beneficium. sess. 25. c. 15. Ita enim statuit expressa declaratio S. Congr. apud

Garc. de benef. p. 11. c. 5. n. 329.

Et quidem, quòd Possessorem beneficiorum incompatibilium non defendat hæc regula, monet

Wamel. conf. 233. in addit. de præbend.

Garc. c. 5. cit. n. 379. Chokier ad hanc reg. n. 49. & hoc teste declaratum est à S. Cong. Conc.

Rationem dat, quia Concilium Tridentinum, ejusque decreta non intrat hæc regula, prout resolvit

Rota in Visitenst Canoniciatûs s. Julij 1610. coram Coccino apud Farin. decis. 310. p. 2. in noviss.

27. Quòd tamen alii limitant, si sit declaratus per sententiam; nam, antequam per sententiam declaretur,

Gomez ad dict. reg. q. 14. §. istis tamen non obstantibus. Chokier ibid. n. 86. cum aliis

volunt, quòd possidens duo beneficia incompatibilia, non excludatur beneficio istius regulæ, ex ratione, quia dispositio hujus regulæ duos duntaxat casus excipit, nempe si simoniace Possessor ingressus sit, & si beneficium sit reservatum reservatione generali, in corpore juris clausâ, scilicet vacans per mortem in Curia, in quibus casibus Papa statuit, regulam non habere (Eccc3)

locum. ergo in aliis non exceptis regula firma permanet. Quod maxime procedit in eo, qui diu, puta, per decennium beneficium possidet; quia tunc, ut num. 25. dictum est, militat pro eo titulus dispensationis præsumptus, & regula hæc contenta est titulo præsumpto, neque requirit, ut dispensatio probetur, sed sufficit, si allegetur.

Navarr. *conf. 4. de Offic. Ord. & conf. 20. de prob. Paris. de resign. lib. 11. q. 14. n. 27. & lib. 3. q. 6. item lib. 10. n. 9. Cassador. decis. 2. de caus. poss. & propr. n. 2. & 3. Gomez l. cit. q. 26. Greg. Tholos. de benef. c. 25. n. 15.*

28.

Si tamen constet, possessorem nisi titulo aliquo invalido præcedente, ille non juvabitur beneficio hujus regulæ; nam, ubi manifestè probari potest de fundamento invalido, hujusmodi titulus non dat valorem, quippe qui dicitur emanare de facto, & non jure.

Felin. in c. in nostra. de Rescript. Boër. *decis. Burgund. 24. n. 6.*

Et hoc est perpetuum in Beneficialibus, ut vitiosus ingressus nunquam dari debeat. Et ideo cautius fecerit triennalis Possessor, sive in hoc casu beneficiorum incompatibilium, sive in aliis, si titulum non exhibeat, alleget tamen coloratum, ut non omnino injustam possessionem habuisse videatur. At si Titulum, invalidum quidem, & nullius momenti, sed tamen non vitiosum exhibeat, probabiliter locus est regulæ extra casus in ea exceptos, tum quia regula hæc veri tituli probationem non exigit, tum quia super nullitate, & invaliditate tituli videtur Possessor fuisse tacite dispensatus ab Episcopo, quippe qui statutis temporibus Diocesim suam visitando, omnium beneficiorum, in ea constitutorum, statum, & Possessores sibi cognitos habere censetur.

Chokier *ad dict. reg. n. 89.*

qui tamen bene monet, hoc procedere solum in foro externo; nam in foro animæ talis Possessor tutus non est, sed tenebitur beneficium dimittere, quandoque sciverit, sibi Canonicum titulum ad id obtinendum deficere.

Covar. in *reg. Possessor. p. 2. §. 10. n. 10.*

29.

6. Ingressus non debet esse simoniacus. Talis esse censetur, quando quis sciens, commissam esse Simoniam à se, vel ab alio in adeptione beneficii, illud ingreditur. Contra est, si ipso ignorante, commissam sit simonia ab alio, v. g. patre ipsius; tunc enim non excluditur à beneficio istius regulæ, prout monent

Rebuff. *de pacif. possess. n. 242. alias 193. Ugolin. tab. 4. c. 6. §. 4. n. 2. Garc. de benef. p. 8. c. 1. n. 15. Suar. de simon. c. 57. n. 38. Less. lib. 2. de just. c. 35. n. 140. Palao tract. 13. D.*

2. p. 33. n. 11. Card. de Luca de *benef. disc. 91. n. 6. Leuren. p. 2. for. benef. q. 873. la Croix l. 4. n. 709. dissentit Chokier ad hanc regulam n. 60. vel potius limitat,*

dicens, huic ignorantanti, simoniam circa adeptionem beneficii sui commissam fuisse, prodesse regulam, ut possit excipere contra Actorem; non tamen illum totum esse in conscientia, nisi petat absolutionem à Sanctissimo cum nova provisione. Alii tamen cum allegatis illimitate hanc doctrinam accipiunt, ex ratione; quia, cum privatio beneficii hujus regulæ pœna sit, extendi illa non debet ad simoniam, in qua Possessor sine culpa est.

Similiter 2dò Beneficium hujus regulæ non tollitur juxta Gomez, & Chokier, si quis à principio sit ingressus cum titulo, sed postea commisit simoniam; aut si antea commisit simoniam, sed postea supervenerit titulus coloratus. Rationem dant, quia non est ingressus vi simoniæ, sed alterius tituli. His tamen contradicit

Lugo *de just. D. 7. n. 127.* ex ratione; quia subjectum illud erat incapax. Sed responderi potest, incapacitatem istam tantum fuisse ab extrinseco, ideoque non obstitisse regulæ. Quare juxta istos DD. privatio hujus beneficii intelligenda est de eo, qui ex solo titulo simoniaco possidet. Et hic quidem, ut post Lugo notat

Haunold. *rom. 1. de just. tract. 5. n. 280.*

non juvatur hac regulâ, quamvis dispensatus, & absolutus sit à simonia, & pœnis; quia de hujus pœnæ sublatione debuisse fieri mentio in dispensatione, vel absolutione.

Præterea 3. non obstat simonia mentalis tantum, vel conventionalis; sed ut excludatur effectus hujus regulæ, debet præcessisse simonia realis utrimque completa, ut cum aliis probabiliter docet

Navar. in c. *fin. de Simon.*

alii tamen volunt incurri hanc pœnam per simoniam conventionalem, si per illam quis affectus sit beneficium Ecclesiasticum, licet pretium simoniacum nondum datum sit. Ita

Anan. in c. *in nobis de simon. Redoan. p. 4. c. 9. n. 7. & p. 2. c. 17. n. 24. & c. 11. n. 32. Rebuff. Prax. tit. de Simon. in resign. n. 9. & favent Gom. in præsentem regul. q. 12. & Chokier ibid. n. 59.*

Rationem dat idem Chokier, quia promissio, & datio pari passu ambulant, non solum in materia spiritali, sed etiam in profana. Proinde sicut ille, qui per simoniam realem beneficium acquisivit; illud tenetur dimittere, ita etiam ille, qui illud consecutus est per solam promissionem dando.

7. Pof.

32. 7. Possessor non debet esse intrusus.

Intrusus autem in genere

ut post Dominic. Felin. Selv. Rebuff. Gom. notant Covar. l. 3. var. c. 16. n. 7. Azor p. 2. lib. 7. c. 35. q. 10. & colligitur ex c. ad aures 3. de Excess. Pralat. c. quia diversitatem 5. de concess. prab. c. cum jam dudum 18. de prab.

dicitur is, qui accipit, vel retinet beneficium, sciens, nullum sibi jus in illo competere. Sed strictius loquendo alii cum

Palao tract. 13. D. 2. p. 33. n. 11.

communiter per intrusum intelligunt imò illum, qui beneficium accipit ab eo, quem scit carere potestate conferendi illud, puta, qui excommunicatus, suspensus, interdictus, aut alio ex capite potestate conferendi privatus est.

c. tanta 18. de Excess. Pralat.

2. qui propria auctoritate in illud se ingerit.

c. ad aures, & c. cum jam dudum cit.

Si tamen habeat titulum coloratum, & vigore illius accepit possessionem propria auctoritate, hancque possessionem per triennium pacifice continuavit, per ea, quæ docent

Rebuff. prax. tit. de mod. amitt. benef.

n. 28. Gomez ad reg. de trienn. q. 39.

per totam, Chokier ibid. n. 85.

tutus erit exceptione hujus regulæ, quamvis non quoad alios juris effectus. 3. qui post electionem ante confirmationem beneficium administrat

c. avaritia 5. de Elect. in 6.

quia talis jam se ingerit in beneficium absque justo titulo: imò per dict. cap. ob hanc intrusionem jus, ex electione sibi competens, amittit. Idem dicendum 4. de eo, qui absque legitima institutione fructus beneficium percipit, aut titulo carens illud administrat. 5. pro intruso habendus est, qui cum excommunicatione, suspensione, vel interdicto ab Officio beneficium adeptus est. 6. qui detinet beneficium, postquam per sententiam Judicis ab eo amotus est, nisi ab illa jure appellet.

33. Idem dicendum est 7. de eo, qui detinet beneficium, quo ipso jure privatus est.

Felin. in c. in nostra 32. de rescript. n. 2.

Lug. de Just. D. 7. n. 132. quibus adde

Covar. Vasq. Pal. & alios.

Accedere tamen debet saltem sententia declaratoria criminis, si ob crimen privatus est; quia, quamdiu hæc sententia non accedit, & executio illius fit, possessionem Beneficii retinet. 8. Pro intruso habetur, qui possessionem beneficium, à Romano Pontifice concessi, accipit, non expeditis à Papaliteris, sed solâ supplicatione signata

Garc. de Benef. p. 4. c. 2. n. 47. Azor

p. 2. c. 35. q. 10. circ. fin. Pialec. prax.

Episc. in Proem. n. 4. & seqq. Chokier ad

Reg. de Trienn. n. 82. Palao tract. 13. D. 2. p. 33. n. 11. & alii communius contra Sanch. lib. 2. conf. 2. D. 21. & alios quosdam.

Ratio est, quia, licet per solam signaturam perficiatur gratia, nec requiratur semper scriptura, hic tamen requiritur ex dispositione speciali factâ à Julio III. quæ est in Ordine 33. & refertur à Garcia l. cit. Et hinc, quousque literæ expeditæ non sunt, Collatarius non habet legitimum titulum possessionem accipiendi.

9. Aliqui pro intruso habendum volunt eum, qui violenter beneficium occupat, tametsi ad illud legitimum titulum habeat. Ita nominatim

Lud. Gom. in Reg. de trienn. possess. q.

48. Azor q. 10. cit. qui hoc desumunt ex c. eum, qui 18. de prab. in

6.

rationem dant, quia violentus beneficium occupator jus, in beneficium acquisitum, amittit ipso jure. Ergo sine jure in beneficium se ingerit, & sic intrusus est. Contra verò

Covar. lib. 3. var. c. 16. n. 7. §. illud præ-

termittendum non est. Vasq. de benef. c. 4.

§. 4. dub. 5. n. 252. & seqq. Palao n. 11.

cit. cum aliis

putant, talem, si titulum legitimum habeat, pro intruso non esse habendum; nam, esto, quod ob violentam occupationem titulum ipso jure perdat, tamen, ut hæc amissio effectum habeat, accedere sententia saltem criminis declaratoria debet. Proinde eò usque beneficio regulæ de triennali gaudet; quia hæc regula nihil habet de Possessore violento, sed solum Concilium Basileense, quod in eo vim Legis non habet, ut notat

Lugo de Just. D. 7. n. 128.

Hinc disparitas est inter violentum occupatorem, & intrusum, quod violentus occupator beneficium privandus veniat beneficiis obtentis per c. eum, qui cit. intrusus verò sit factus inhabilis ad beneficia, quæ per intrusionem tentat acquirere. Ita cit. DD. Porro violentus occupator censetur esse, qui beneficium occupat, etiam si titulum Canonicum habeat, invitis, & contradicentibus Possessoribus, licet resistere conati non fuerint.

Covar. n. 7. cit. §. oportet. Vasq. dub. 5.

cit. n. 251. Palao dict. n. 11.

Aliud est in Spoliatore, qui viâ facti beneficium alienum occupavit per meram usurpationem; nam hic est verus intrusus.

Non omnis tamen intrusio privat beneficium regulæ de triennali, sed, ut advertunt cum aliis

Leuren. p. 2. q. 862. la Croix lib. 4. n.

714.

in tribus sequentibus duntaxat casibus. 1.

Si ex provisione alterius, quam Papæ, ingressus

34.

35.

gressus sit beneficium vacans per obitum in curia. 2. Siquis susceperit administrationem Beneficii, vel dignitatis ante expeditas litteras, aut confirmationem obtentam. 3. Si intrusio, aliquo ex prædictis modis commissa, vel nullitas, aut vitiositas tituli sit notoria, vel manifestè probetur.

36. Denique quòd ad hoc, ut quis gaudeat beneficio hujus regulæ, requiritur, ut beneficium, quod quis possidet, non sit reservatum propter obitum in curia; nam, ut cum Gomez, & aliis observant

Sanch. lib. 2. conf. 2. D. 34. n. 5. Card. de Luc. de Benef. disc. 91. n. 18. la Croix lib. 4. n. 702.

non obsunt aliæ reservationes, nisi his reservationibus annexum sit Decretum irritans, quod impediatur colore tituli, & possessione omnem. Ex hæcenus disputatis in Ordine ad resolutionem hujus 2dæ quæstionis, utrùm, si quocunque tandem ex vitio provisio de Decanatu prima, facta ab Ordinario respectu Liberii, fuisset nulla, ipse tamen Liberius juvetur regulæ de trienniali, oriuntur variae rationes dubitandi. Nam

37. *Rationes dubitandi*

Pro negativa militare videtur. 1. Quia, cum ante Decanatum adeptum habuerit aliud beneficium incompatible, nempe Parochiale M. & duo incompatibilia simul acquiri non possint, videtur fuisse inhabilis ad Decanatum quæst. acquirendum. 2. Videtur non fuisse in bona fide, nam penes se habuit litteras Apostolicas, per quas declaratum fuit, quòd prior provisio, facta ab Ordinario, viribus non subsistat, sed Decanatus adhuc, ut prius, per obitum vacet, atque idcirco iustus est autoritate Apostolicâ in possessionem illius, & jurium ejusdem à delegatis immitti: quo tamen non obstante, institutionem, & immissionem in possessionem illius non petiit, sed sine hac eundem cum beneficio Parochiali retinuit. Ex quo 3. sequitur, etiam deficere possessionem legitimam, quippe in quam vi litterarum Apostolicarum debuisset primum per delegatos immitti. Fuisse ergo videtur tantum detentor, non verò Possessor Decanatus. Ex quo iterum 4. fluit, quòd non habuerit titulum etiam coloratum, quippe cum prior titulus, quem obtinuit per provisionem Ordinarii, vi litterarum dictarum, provisionem hanc irritam discernentium, omnino probetur fuisse nullus, atque inefficax. 5. Videtur fuisse intrusus; cum enim ex iisdem literis sciverit, ex memoratâ primâ provisione sibi jus nullum competere, nihilominus Decanatum hunc hucusque retinuit, & administravit.

38. *Solvuntur.*

Verùm ad argumenta ista sufficienter responderi potest. Ad 1. obtinens unum beneficium, incompatible cum alio,

quod quis consequi intendit, ad hoc consequendū inhabilis redditur solum sub conditione, nisi is vel primum velit dimittere, vel dispensationem super utroque retinendo intendat petere: quod secundum fecit Liberius, dum à sancta Sede petiit, & obtinuit facultatem utrumque retinendi. Ad 2. juxta dicta num. 20. ad hoc, ut possessio triennialis pro sit vi regulæ de trienniali Possessori, possessionem suam eò usque continuanti, verius bona fides non requiritur saltem ad effectum, ut regula ista in foro externo eundem defendat. Ad 3. possessio ejus fuit pacifica, triennialis, non interrupta; quòd enim per dictas litteras Apostolicas interruptam illam non fuisse credere merito poterit, rationem habuit ex dictis ad quæstionem primam. Et hinc Ad 4. habuit in hac sua possessione titulum coloratum, & sufficientem, ut defendere se possit exceptione possessionis triennialis; nam collationem Decanatus accepit ab eo, qui potestatem habuit hunc conferendi, hocque ipso titulo eundem possedit; quòd probare potest expressa institutione, ab Ordinario respectu ejusdem factâ. Ad 5. hoc ipsum, quòd ob litteras Apostolicas ex prima provisione jus nullum ipsi competierit, adhuc sub Judice lis est, consequenter, cum ex communi, vulgatæque regulæ melior sit conditio possidentis, jure merito usque ad resolutionem hujus dubii Decanatus quæst. possessionem continuare potuit.

Quare ad quæstionem prædictam judico dicendum, Liberio favere hanc regulam saltem in ordine, ne molestari circa Decanatum hunc suum à quoquam alio possit, aut ipse impetrari. Nam imò vi hujus regulæ beneficium per triennium pacificè possidens ex collatione illius, ad quem pertinet talis beneficii collatio &c. dummodo non habuerit ingressum Simoniacum, vel beneficium sit reservatum in jure communi, super illud amplius molestari non potest, atque, si illud, tanquam vacans, impetratum ab alio fuerit, ejusmodi impetratio nulla esse pronuntiatur, atque sic lites antiquæ per talem possessionem, tandiu continuatam, extinguuntur &c. atque sic juxta Alphonsum Sotto apud

Chokier ad eand. Reg. n. 1. quotidie practicitur, talem autem possessionem sic continuatam habet pro se Liberius, ergo &c.

2. Idem Liberius ad ita possidendum fuit habilis, vel saltem habilitatus per dispensationem Pontificiam, per quam concessa fuit ipsi retentio Parochiæ M. cum Decanatu Ecclesiæ Collegiatæ L. neque ingressus ad hunc Decanatum fuit simoniacus, aut ipse Decanatus de jure reservatus Summo Pontifici aliquâ reservatione Generali, in corpore juris clausa, quippe cum secundum hoc in Collegiatis Ec-

Ecclesiis sit tantum reservata dignitas prima, non autem secunda, qualis est præsens Decanatus, neque Decanatus iste vacaverit per mortem in Curia.

40. 3. Dictum Decanatum idem Liberius possedit ultra triennium, & quidem pacifice, ita, ut nunquam medio hoc tempore fuerit ei mota lis circa ipsum Decanatum: consequenter lis omnis circa illum in futurum movenda pro extincta haberi debet; neque enim medio hoc tempore circa possessionem illius fuit unquam extrajudicialiter interpellatus, multo minus hoc tempore intercessit ulla citatio, per quam interrumpere possessionem.

4. Esto, fuisset lis aliqua mota super titulo Decanatus, ista non potuisset interrumpere possessionem fructuum; nam pacificus Possessor dicitur, qui percipit fructus, licet illi moveatur lis super titulo beneficii.

Chokier ad hanc regul. n. 65. addit ratione, quia talis interruptio requiritur, quæ exceptionem fructuum, & perturbationem concernat, juxta ea, quæ notat

Bald. in l. ordinarii. 4. col. 7. deinde quæro de R. V. Gloss. in l. extat. 13. ff. quod met. causâ &c.

5. Denique Liberius, ut probatum est in responsione ad quæst. 1. iam fuit Possessor bonæ fidei: & si etiam malæ fidei fuisset, regula ista juxta dicta num. 20. eum defenderet quoad possessionem, ita, ut, si ista per triennium pacifice continuata fuerit, in ea ab alio turbari deinceps nequeat.

QUÆRITUR III.

Quem effectum in Liberio, si hic gaudeat beneficio regula de triennali, sortitur eadem regula?

41. Tres potissimum regulæ hujus effectus DD. enumerant. Primus est, quod Possessor triennalis circa possessionem beneficii, per triennium pacifice continuatam, amplius molestari non possit. 2. Quod titulum, & proprietatem, vel quasi in beneficio ita possessio tribuat. 3. Qui ex hoc secundo sequitur, quod fructus beneficii sic possessi imperturbatus possit percipere.

Quoad 1. mum. effectum omnes consentiunt, conceduntque, per regulam de triennali securum, tutumque reddi Possessorem, qui triennio possedit beneficium cum requisitis, in responsione ad quæstionem præcedentem descriptis, ne super illa molestari, aut ipsum beneficium, tanquam vacans, ab alio impetrari possit. Ita cum communi

Lotter. lib. 2. q. 53. n. 8. Card. de Luca R. P. Schmalzgrueber Consilia,

benef. disc. 91. n. 2. Engl. ad lib. 3. Decret. tit. 5. n. 39. Leuren p. 2. q. 850. la Croix l. 4. n. 690.

ita quidem, ut per eam tollantur omnia acta, & sententiæ antea latæ, ut habet regula ista in fine, ibi, antiquas lites, super illis motas, penitus extinguendo: adeoque ligantur os judici, & manus parti adversæ.

Card. de Luca. l. cit. n. 3.

Potest proinde possessionem ejusmodi habens exceptionem opponere adversus molestantem, & beneficium impetrantem, & sic ab actione illum repellere.

Palao tract. 13. D. 2. p. 33. n. 4. & 8.

Defenduntur autem hac regulâ quoad hunc primum effectum probabiliter Possessores triennales pacifici etiam alias inhabiles, & incapaces, modo non sint incapaces ex simonia, vel intrusione, ut contra Rebuff. de pacific. possess. à n. 106. Azor p. 2. lib. 7. c. 35. q. 1. infim. docent

Parisi. cons. 96. n. 1. vol. 4. Navar. in c. siquando. de rescript. except. 10. n. 9.

Gomez ad Reg. de triennal. q. 26. q. 27. & 28.

Ratio est, quia hæc regula, dum excludit simoniacos, & intrusos, tacite comprehendit omnes alios, qui ex aliis capitibus inhabiles sunt. Neque obstat, quod non sit credendum, Pontificem velle favere illis, qui beneficia retinere nequaquam possunt, præcipue, si aliquo modo constat de mala fide, quæ certe præsumi debet, quando inhabilitas ex jure provenit; nam ignorantia juris non præsumitur. Nam per hanc regulam Pontifex non tam intendit favere Possessoribus, ut retineant beneficium, sed ne litibus ad petitionem partis impetantur. Videantur dicta num. 18. & 19. juxta quæ doctrinam hic allegatam volo intelligi.

Interim tamen tam de his inhabilibus, quam de aliis quibuscunque triennialibus possessoribus, qui tantum ex titulo colorato beneficia possident, certum est, quod regula hæc illos solum defendat contra privatum, qui agere contra illos vult ex alia impetratione, non autem contra Ordinarium, vel alium Superiorem, visitantem, aut inquirentem in titulum; quia Ordinarius non obstat hæc regula, ut in terminis docet

Felin. in c. sicut. n. 31. de sent. & re jud.

Proinde huic triennalis possessor tenetur probare titulum saltem coloratum, ut cum Felino monent

Lotter. lib. 2. q. 53. n. 8. la Croix l. 4. n. 692. cum aliis.

Qui proinde possessorem examinare poterit, quâ ratione, & quo titulo beneficium possideat juxta textum

c. grave 29. de prob. c. ordinarii 3. de Offic. Ord. in 6. & pluribus

(Pfff)

42.

43.

tradit Covar. *Reg. possessor. p. 1. §. 10. concl. 8.*

44. Quoad secundum effectum, an scilicet triennalis possessio conferat huiusmodi possessori beneficii proprietatem, & titulum, si forsan hic defuit, controvertunt DD. Et quidem in hoc omnes conveniunt, quod, si quis beneficium malâ fide possideat, ille jus nullum in beneficio ita possessio acquirat, quantumvis longissimo tempore illud possideat, prout expressè tenent Rebuff. *tract. de pacif. possess. n. 28. Navar. lib. 3. cons. 41. de prabend. in fin. Edit. 2. Sanch. lib. 7. moral. c. 29. n. 91. Pal. tract. 13. D. 2. p. 33. n. 1.* Et ratio est: quia malâ fidei possessor nullo tempore præscribit.

Reg. possessor 2. de R. J. in 6.

2. Quia talis Possessor vitium intrusionis, consequenter inhabilitatis incurrit. 3. Quia non meretur ex delicto suo reportare commodum.

45. Dubium inter DD. est de Possessore triennali, bonâ fide beneficium possidente, sed absque legitimo titulo. In quo affirmativam tenent

Navar. *l. 3. cons. 41. & 42. de prab. Edit. 1. & in 2. Edit. tit. de Paroch. cons. 2. in fin. & tit. de prabend. cons. 30. Rebuff. l. cit. n. 22. Sanch. lib. 2. c. 1. n. 21. Zyp. lib. 3. cons. 2. Lug. de just. D. 7. n. 107. Dian. p. 9. resol. 67. & p. 11. tit. 5. resol. 4. q. 2. Haunold. de just. tom. 5. n. 284.*

Fundantur imò autoritate Concilii Basileensis, à quo primum tradita est regula, quod teste Zypæo sic habet, non possit postea in petitorio vel possessorio à quoquam etiam ratione juris novi impetrati molestari. 2. quia similis præscriptioni est talis possessio: unde, sicut possessio bonorum sæcularium, bonâ fide, & legitimo tempore continuata, tribuit jus ad ista horum Possessori, ita etiam Possessori beneficii triennali ad beneficium ita possessum. 3. quia bona Ecclesiastica præscribi à bonæ fidei Possessore possunt. quare non etiam beneficia Ecclesiastica; neque enim in his retinendis in possessore triennali deficit iustus titulus, scilicet bonum Reipublicæ ad evitandas lites, & conscientias Possessorum pacandas. Proinde Pontifex censeri debet titulum in beneficio concedere eâ ipsâ ratione, quâ Princeps sæcularis usucapione transfert dominia rerum. Et hæc mens Pontificis 4. colligitur ex eo, quia is in hac regula prohibet Possessorem, triennio beneficium pacifice possidentem, molestari, & beneficia ab ipso sic possessa ab alio impetrari: ex quo inferunt, cum jus ex tali possessione acquirere, ob quod iustè, & legitime possit beneficium retinere. Nam 5. per hoc ipsum, quod Papa in hac regula mandet non molestari eum, qui triennio possedit, ut apud Chokier *ad regul. de triennali* notat

Alphonsus Sotto n. 19.

videtur ipsi dare jus percipiendi fructus ex beneficio ita possessio. sed jus licitè percipiendi fructus ex beneficio est ipse titulus beneficii. igitur per hoc ipsum videtur adjudicasse illi beneficium. Unde non obest, quod titulus, ex quo ille beneficium possidere cœpit, fuerit duntaxat coloratus, & reipsa invalidus; nam per regulam istam titulus hic dein validatur, fitque novus titulus, etiam quoad judicialia, & quoad DEUM. Neque obstat, quod confirmatio non faciat firmum, nisi quod aliàs legitimum est; nam, si Papa confirmationem impertiatur ex certa scientia, tunc videtur id, quod nullum à principio erat, firmum facere, ut monet

Gloss. in can. placuit. in fin. caus. 21. q. 6. Abb. in c. examinata 7. de confirm. util. & inutil. n. 6. Suar. lib. 8. de legib. c. 18. n. 6. Donat. prax. regul. rom. 1. p. 1. tract. 11. q. 5. n. 4. Oliv. For. Eccl. p. 1. q. 40. n. 6. Pirhing dict. tit. n. 8. Wiclen. ibid. n. 4.

Contra possessorem triennalem, etiam bonæ fidei solum in Possessorio, non autem in petitorio defendi, adeoque in hoc posteriore cum impeti, & privari beneficio, per triennium pacifice possessio, posse, si post hoc tempus erumpat vitium, & nullitas tituli, docent Gloss. Felin. Covar. Gomez, Azor, Molin. Chok, Palao, & alii, quos sequitur

Leuren. p. 2. q. 827. & 828.

Rationem dant imò quia beneficia Ecclesiastica solâ institutione Canonica, & autoritate Superiorum obtinentur.

c. ex frequentibus 3. de instit. c. contingit 9. de dol. & contum. & c. beneficium 1. de R. J. in 6.

consequenter sine hac quæcunque possessio, etiam per 1000. annos continuata, non proficit, sed beneficium tale, ostenso tituli vitio, semper ab alio impetrari potest. 2. Quia per regulam de triennali solum prohibetur, ne Possessor triennalis molestetur litibus, quod servari potest, quamvis ipse, agnoscens vitium suæ possessionis, vel provisionis, teneatur vel beneficium ita possessum dimittere, vel dispensationem ad illud retinendum petere, & impetrare, quippe cum ad hoc sufficiat, si opponens aliquid contra possessionem non audiat.

Felin. in c. sicut. n. 3. de sentent. & re judic.

Non ergo per regulam istam ligantur manus Ordinario, quin huiusmodi possessionem, non munitum legitimo titulo amovere à beneficio, & istud conferre alteri possit. 3. Quia aliàs non apparet, quomodo possit Ordinarius ab eo, quem scit triennio possedisse, exigere titulum beneficii, quippe qui juxta argumentum 4. & 5. num. 45. allatum, hoc ipso haberet titulum. Ne:

47. Neque obstant responsiones, quas prioris sententiae auctores his tribus argumentis opponunt. *Ad 1^{um}* dicunt, hanc praescriptionem esse locum institutionis Canonicae, quippe cum huic, per triennalem possessionem obtentae, SS. Canones vim institutionis Canonicae tribuant. *Ad 2^{um}* ajunt, hoc ipso, quod Papa mandet, talem possessorem super possessione, & fructibus non molestari, sufficienter eidem adjudicari jus adlicite percipiendos fructus ex beneficio, quod jus est ipse titulus beneficii. *Ad 3^{ium}* adhuc posse subsistere vitia, impediunt hunc regulae effectum, uti sunt inhabilitas possidendi, ingressus per simoniam, vel intrusionem, mala fides, possessio non pacifica &c. Non, inquam, obstant haec responsiones; nam 1. regula cit. est generalis, & generaliter negat, beneficium Ecclesiasticum sine Canonica institutione licite obtineri posse. non habetur autem ex ullo Canone, quod institutionis Canonicae vim vigore regulae de triennali possessio, per triennium continuata, habeat. 2. Jus percipiendi fructus rei bonae fide possessae commune est cuilibet Possessori, quamdiu tali fide possessionem continuat, nec tamen per hoc ille proprietatem, vel dominium rei possessae acquirit. Non ergo ex fructuum licita perceptione sequitur, quod Possessor triennalis beneficii per hoc, quod fructus illius percipere permittatur, etiam in illo obtineat titulum, vel proprietatem. 3. Non in iis duntaxat casibus, quos responsio haec tertia allegat, sed in quibusvis aliis a Possessore beneficii exigere titulum possessionis, illumque examinare Ordinarius potest: quod frustra fieret, si possessio triennalis tribueret novum titulum. Dico ergo, sententiam affirmantem, quod per triennalem possessionem vi regulae de triennali jus, & novus titulus acquiratur, esse quidem probabilem, quam proinde quis sequi in foro conscientiae, ut verè probabilem, potest; negativam verò majore ratione subniti, & ideo sequendam, si quis in foro externo securus esse in possessione sua velit, quippe cum contra Ordinarium, ut dictum est *num. 43.* possessorem triennalem non defendat haec regula.

48. Quoad tertium effectum, scilicet perceptionem fructuum, ex beneficio, ita possesso, fluentium, in sententia, quae defendit, quod vi regulae de triennali adjiciatur titulus, & proprietas in beneficio, res clara est, nempe illos praescribi simul cum beneficio, adeoque per lapsum triennii. Ita Molin. *tom. 3. de just. D. 718. n. 1.* Sanch. *lib. 2. conf. 1. D. 34. n. 17.* Dicast. *de restit. D. 5. n. 84.* la Croix *lib. 4. n. 694.* quia, ut cit. Molina advertit, numerantur inter res mobiles, res autem mobiles cum R. P. Schmalzgrueber *Consilia*,

certo titulo praescribuntur triennio, sine titulo 30. annis, etiam contra quamcunque Ecclesiam, ut cum cit. DD. & pluribus aliis docet

Haunold. *tract. 5. de just. n. 271.*

Addunt Sanchez, & alii cum Dicast. à *n. 85.* praescribi fructus per triennium, etiam si collecti sint ante triennium elapsum: item ad hos praescribendos sufficere generalem titulum *pro suo*; nam in praescribendis accessoriiis hic titulus absque alio speciali sufficit. Fructus autem praescribuntur tanquam accessorii rei, bonae fide possessae, ergo &c. In sententia, negante, per possessionem triennalem vi regulae de triennali titulum, & proprietatem in beneficio adjici, idem de possessore beneficii, qui hujus possessionem per triennium bonae fide continuavit, dicendum est, quod de bona fidei possessore alterius cujusvis rei, scilicet, eum lucrari fructus, ex beneficio perceptos, quos bonae fide consumpsit: quod etiam probabiliter dicendum de iis, qui aequivalenter exstant, seu quos consumendo factus est ditior. Exstantes autem formaliter restituere debet, exceptis illis, qui functioni, & labori respondent.

Ex haecenus deductis, ad hanc quaestionem 3^{iam} emanat responsio. imò cum juxta dicta *num. 39.* faveat Liberio regula de triennali, imple juxta *num. 41.* circa possessionem, tamdiu bonae fide continuatam, molestari ab alio privato tertio nullatenus poterit, sed valebit contra eundem exceptionem regulae hujus opponere. 2. Si tamen Superior istud petat, tenebitur eidem exhibere titulum, qui eundem juxta dicta *num. 43.* examinare poterit. Cum ergo titulus retinendi Decanatum cum Parochia M. dependeat ex dispensatione Apostolica, eo casu debet exhibere litteras dispensatorias. 3. Quia verò in his literis pronuntiatur prima provisio de Decanatu fuisse invalida, & ideo in istis Pontifex Liberium de novo institui in Decanatu mandat, haud dubiè Ordinarius, ostensis his literis, quæret, an nova haec institutio facta sit, quo casu, ne censeatur cessasse titulus possessionis, allegari debet titulus acquisitus ex prima Provisione, quippe qui adhuc ex dictis *num. 12. & seqq.* probabiliter valet, cum nullum appareat in ea vitium; nam, allegato hoc titulo, perget prodesse beneficium regulae de triennali. 4. Quia tamen possessio triennalis vi hujus regulae per dicta *num. 46.* solum possessorem defendit in possessorio, non verò in petitorio, adeoque jus, & proprietatem beneficii possessi non tribuit, in foro externo, si causa proprietatis agatur, etiam nunc Liberius impeti, & ubi in hoc foro eruperit vitium, & nullitas tituli, privari Decanatu, sic possesso, posset. 5. quia verò idem Liberius passim habetur pro legitime instituto, & ideo periculum non est,

49.
Deciditur
quaestio.

(Ffff 2)

est, ne appareat vitium; insuper cum sit valde probabile, quod prima institutio ab Ordinario valide facta sit, ille in foro conscientiae sequi poterit alteram sententiam æque probabilem, quæ per dicta num. 45. affirmat, per triennalem possessionem vi dictæ regulæ tribui novum titulum, quo casu per dicta num. *præced.* præscripsisse censetur fructus perceptos, & ab iis restituendis absolvetur.

Decisio præsentis Controversiæ.

50. **H**æc elucet ex hæcenus dictis. Dicendum igitur imò institutionem primam Liberii in Decanatum, factam ab Ordinario, videri fuisse validam juxta dicta ad *questionem 1. am*; nam, si invalida fuisset, talis fuisset, vel quia Decanatus est incompatibilis cum beneficio Parochiali prius obtento, vel quia Liberius, ubi Decanatus ipsi collatus fuit, istum cum Parochia ante dispensationem obtentam retinuit. Non exsurgit autem nullitas collationis ex primo capite; quia, ut dictum est num. 12. & 13. incompatibilitas beneficiorum sola non invalidat actum, quo alicui confertur beneficium, quod cum prius habito est incompatible, sed solum imponit necessitatem vel dimittendi primum, utpote tali casu ipso jure vacans vel impetrandi dispensatione ad retinendum utrumque. Sed neque ex secundo capite relato elucet nullitas, quia scilicet Liberius cum Decanatu retinuit Parochiam M. & fructus ex utroque percepit; quamvis enim per dicta num. 14. & allegatum ibi Decretum Concilii Tridentini retinens primum beneficium cum secundo incompatibili postea obtento, amittat etiam hoc secundum, hæc tamen amissio, cum poena sit, juxta num. 15. dolum, vel culpam latam supponit, quæ in Liberio nequaquam præsumi potest, quippe qui circa retentionem Parochiæ simul cum Decanatu se sanctæ Sedis subjecit iudicio, dimissurus illam, si ista in hoc dispensare renueret. Debuit ergo vel casus in supplicatione S. Sedi oblatus non fuisse recte relatus, vel ex alio capite profecta fuisse nullitas, ut dictum est num. 16.

51. 2. Quod si verò ex quocunque capite provisio prima fuisset nulla, ipsi tamen Liberio juxta num. 39. 40. & 41. prodesset regula de triennali, saltem ad effectum, ut molestari in possessione Decanatus à nemine alio deinceps possit. Imò, cum ille bonâ fide eundem semper hucusque possederit, patrocineretur eidem, stante etiam nullitate primæ provisionis, hæc regula etiam quoad proprietatem, quippe quam in beneficio per possessionem, triennio pacificè, & bona fide continuatam, acquiri volunt DD. num. 45. allegati: quorum sententia cum admodum probabilis sit, potest Liberius liberè, & licite sequi in conscien-

tia foro, & ideo, cum Beneficiatus, habens legitimum titulum, seu proprietatem beneficii, si hujus onera impleat, lucretur fructus ejusdem, non malè crederet, se ab onere restituendi fructus hæcenus perceptos ex utroque beneficio absolutum, & quidem non ab illis tantum, quos post triennium possessionis implerum percepit, sed etiam, quos collegit intra triennium, à tempore institutionis ab Ordinario factæ, ut dictum est num. 48.

3. Quia verò, ut dictum est num. 46. contrarium multi alii DD. tenent, defenduntque, triennalem possessionem vi regulæ de triennali solum defendi in Possessorio, non verò in petitorio, quod jus, & titulus, seu proprietas beneficii ex eorum opinione non acquiratur sic possidenti, idcirco iste in foro externo non stabit ita firmus, ut non aliquando in petitorio circa valorem tituli impetitionem patiat. In præsentem quidem casum Liberius, cum publicè habeatur pro legitime instituto, non videtur habere periculum, ne ipsi hæc propterea fiat circa Decanatum; si tamen aliquando contingeret tale periculum, non sufficeret recursus ad S. Pœnitentiarium Romanam, sive hic recursus fieret, antequam causa hæc deducatur ad forum externum, sive post eam ad istud forum deductam. Non in primo casu; quia licet à S. Pœnitentia Liberius dispensaretur ad retinendos fructus perceptos, tutus quidem ille foret in conscientia, si dispensatione hac frueretur, ipsa tamen dispensatio non tueretur ipsum in foro externo, utpote in quo illa exhiberi non potest, quippe data pro solo foro interno. Non etiam in secundo casu; quia in iis, quæ deducta in forum externum sunt, vel ad illud deduci possunt, se non immiscet S. Pœnitentia, sed aut sustinendus processus, aut circa fructus perceptos componendum esset cum Apostolica Camera.

4. Si tamen Liberius diffideret sententiam primæ, affirmanti, triennalem possessionem tribuere proprietatem, & novum titulum, atque ideo ad quietandam magis conscientiam suam (quam tamen satis quietam manere posse ex dicta sententia, utpote admodum probabili suprà monui) pro dispensatione impetranda recurrere ad S. Pœnitentiarium vellet, hac quidem dispensatione impetratâ, circa fructus perceptos, & super perceptione decurrendorum eò usque securus omnino, tutusque in conscientia foret, quamdiu nullitas Provisionis, in Literis Apostolicis asserta, manebit occulta, onera tamen sat gravia imponentur Liberio, & inter cætera sat magnam partem fructuum perceptorum jubebitur erogare in pauperes, vel alias causas pias.

5. Hæc verò onera si spernat Liberius, literarum supplices pro dispensatione, tacito nomi-

nomine supplicantis, expedientur hoc modo. Foris inscribetur hic titulus, *Eminentissimo, ac Reverendissimo Domino, Domino S. R. E. Cardinali, majori Penitentiario, Addito infra loco, Roma.* Intus præfixo titulo, *Eminentissime, ac Reverendissime Domine.* Subjungetur supplicatio in hunc modum. Exponitur humiliter *Eminentia vestra* ex parte devoti Oratoris NN. Presbyteri Diocesis N. quod ipse, postquam per annos complures laudabilissimè rexit Parochiam N. ad Decanatum insignis Ecclesie Collegiata N. per mortem Antecessoris vacantem, à Patrono laico nominatus, & ab Ordinario institutus fuerit. Quia verò idem Decanatus sustentationem convenientem eidem Oratori non videbatur præbere, Sanctissimo Domino nostro ob hanc causam supplicavit, ut retinere simul posset Parochiam N. prius habitam. Et verò annuit Sanctissimus pro retentione utriusque beneficii ad quinque annos, adjectâ tamen clausula, quâ ex causa, quod dictus Orator ante dispensationem hanc impetratam utrumque hoc beneficium simul retinuerit, & ex ambobus fructus perceperit, institutionem in Decanatum, ab Ordinario factam, declaravit viribus non subsistere, & ideo eundem Decanatum, ut prius, per mortem vacare, & propterea delegato à se mandavit, ut ipsum Oratorem de novo in eundem Decanatum institueret. Non potuit institutio ista fieri à memorato delegato, utpote morte prævento, & Successor ejusdem negavit se executionem Bullæ facere posse: & ideo Bulla hæc usque huc inexecuta mansit, quo tamen non obstante, Orator utrumque beneficium hucusque retinuit, fructusque percepit, bonâ fide existimans, collationem Decanatus, cum nullo visibili vitio eam laborare crederet, fuisse validam, & adhuc valere: & sic omissa est ad hoc usque tempus executio; quod tamen occultum omnino est, & probari non potest, cum omnes credant, executionem esse factam à dicto delegato. Nunc conscientia ipsum angit, an fructus hæcenus perceptos retinere, & futuros percipere licitè ex Decanatu memorato possit. Quare *Eminentia vestra* humiliter supplicat, quatenus pro foro conscientia, ut cum utroque beneficio, Decanatu scilicet, & Parochia memoratis, fructus hæcenus perceptos retinere, & lapsuros usque ad tempus, in Bulla Apostolica prædicta præfinitum, percipere liberè, & licitè possit, auctoritate Apostolicâ dispensare dignetur &c. In fine per modum postscripti procurans literas addet in hunc modum: dignetur *Eminentia vestra* responsum dirigere (assignetur locus,

quò illæ dirigi debent) *ad me infra scriptum:* qui proinde in calce addere nomen, & cognomen suum debet.

6. Hic libellus, sub sigillo volante, dirigi, si ita placet, Romam potest ad Illustrissimum Serenissimi Patroni in Curia Romana Agentem, ut legere illum, & si opus sit, emendare possit. Ut verò iste de causæ meritis instruat, in literis specialibus conducet addere breve compendium præsentis deductionis. Et quidem imò Provisionem de Decanatu factam fuisse ab Ordinario loci in persona Liberii ad nominationem Patroni, & cum omnibus aliis requisitis. 2. Retinuisse quidem ipsum simul cum Decanatu hoc etiam Parochiale Beneficium, sed indulgente Ordinario loci, in quo situm est hoc Beneficium, qui eò usque illud, tanquam vacans ipso jure, alteri conferre distulit, donec resciret, an Sanctissimus in retentione utriusque beneficii dispenseret: adeoque illum in hoc bona fide, utpote cum licentia superioris sui, processisse. 3. Similem bonam fidem ipsum habuisse, dum post dispensationem petitam fructus, ex beneficio Parochiali cadentes, perrexit percipere: consequenter non tangi illum per Canones, qui statuunt privationem ad i. beneficii contra eum, qui post hujus pacificam, & fructiferam possessionem adeptam retinuit primum, quippe cum privatio hæc sit pœna, lata in præsumentes utrumque beneficium simul retinere; præsumptio autem non cadat in eum, qui bona fide probatur procedere. 4. Quod si etiam provisio Decanatus ex vitio quocunque foret nulla, & viribus non subsisteret, meritò tamen ipsum credidisse, se juvari saltem beneficio regulæ de triennali, juxta quam Possessor bonæ fidei ex sententia DD. valde probabili ob possessionem cum requisitis cæteris (ut in casu præsentis) triennio continuatam, titulum novum, & proprietatem, seu quasi in beneficio ita possessio accipit. 5. Alteram institutionem, ut voluit Sanctissimus dispensans, non potuisse accipi à Vicario Generali, ad hanc faciendam deputato, quippe morte prævento, cumque Successor illius, per tertium interrogatus, noluerit Bullam exequi, Liberium ob rationes hæcenus adductas putasse, hac executione opus non esse. Ita salvo meliore &c.

55.



(Ffff3)

CON-